

بررسی میزان ارتباط بین استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان ایزه

فریده صادقی کیا^۱

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی- واحد ایزه- دانشگاه آزاد اسلامی، خوزستان- ایران.

نام نویسنده مسئول:

فریده صادقی کیا

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی میزان ارتباط بین استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان ایزه در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ به انجام رسیده است. استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی به عنوان متغیر مستقل و عملکرد تحصیلی به عنوان متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفتند. جامعه آماری این تحقیق دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان ایزه در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ که تعداد ایشان ۱۶۲۴ نفر می باشد و روش نمونه گیری به جهت رعایت حق انتخاب مساوی برای تمام اعضا جامعه روش تصادفی خوشه ای و به تعداد ۳۱۰ نفر می باشد. به منظور جمع آوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق دو پرسشنامه ارزیابی عملکرد تحصیلی فام و تیلور با تعداد ۴۸ سؤال با آلفای کرونباخ ۰.۸۴ و پرسشنامه استاندارد اعتیاد به اینترنت یانگ با تعداد ۲۰ سؤال و پایایی ۰.۸۹ و در بین نمونه پژوهش توزیع، تکمیل و جمع آوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سپس فرضیه های تحقیق به روش مدل معادلات ساختاری بررسی تأیید گردید.

واژگان کلیدی: استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی، عملکرد تحصیلی.

مقدمه

شبکه های اجتماعی مجازی سرویس های تحت وب هستند که به کاربرانشان امکان ایجاد صفحات شخصی و درج اطلاعات شخصی را می دهند. این صفحات می توانند به صورت عمومی یا نیمه عمومی قابل مشاهده باشند. به بیان دیگر شبکه های اجتماعی، محل گردهمایی میلیون ها کاربر اینترنتی است که بدون توجه به مرز، زبان، جنس و فرهنگ، به تعامل و تبادل اطلاعات می پردازند (پوری، ۱۳۹۰: ۶۰). کاربران بر اساس مشترکات گوناگون به هم متصل می شوند. همچنین، هر کاربر می تواند فهرستی از کاربران عضو شبکه را ببیند. شبکه های اجتماعی مجازی با امکانات گسترده ای که در اختیار کاربران خود قرار می دهند، باعث می شوند افراد بتوانند ویژگی های فردی مانند روحیات و علاقه های خود را برای دیگران به نمایش بگذارند. همچنین، به افراد امکان می دهند تصویر خود را نیز در صفحاتشان بارگذاری کنند. کاربران می توانند در این شبکه ها ارتباطات جدیدی داشته باشند که امکان آن ها در فضای خارج از وب وجود ندارد.

اهداف و کارکردهای شبکه های اجتماعی عبارتند از: ۱- سازمان دهی انواع گروه های اجتماعی با تکیه بر اجتماعات ۲- توسعه مشارکت های اجتماعی ۳- به اشتراک گذاشتن علاقه مندی ها توسط اعضا به این ترتیب که هر کاربر می تواند دغدغه های خود را مطرح و در جریان دل مشغولی های دیگران قرار بگیرد ۴- ایجاد محتوا توسط اعضا ۵- گسترش تبلیغات هدفمند اینترنتی.

شبکه های اجتماعی مجازی از ویژگی های زیر برخوردار هستند: ۱- گفت و گوی دو طرفه اساس رسانه های اجتماعی را تشکیل می دهد ۲- گفت و گوها را مخاطبان تولید می کنند ۳- شبکه های اجتماعی مخاطبان خود را به مشارکت در فرایندها تشویق می کنند ۴- هویت کاربران در شبکه های اجتماعی استحکام می یابد ۵- تولید محتوا در شبکه های اجتماعی در مقایسه با رسانه های جمعی مانند رادیو، تلویزیون، روزنامه و مجله بسیار ارزان تمام می شود، به عبارت بهتر تولید محتوا رایگان است ۶- تولید محتوا توسط کاربران باعث ایجاد حس مالکیت می شود ۶- محتوای مهم رسانه های جمعی و سایر رسانه ها در شبکه های اجتماعی انتشار می یابد ۷- در آن ها اخبار و اطلاعات سریع و آزادانه منتشر می شود ۸- قدرت تحلیل و روحیه انتقادی را تقویت می کنند ۸- امکان عبور از مرزهای جغرافیایی و آشنایی با افراد و جوامع و فرهنگ های دیگر را به کاربران می دهند ۹- امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلیقه های دیگران در این شبکه ها وجود دارد ۱۰- در شبکه های اجتماعی خرد جمعی شکل می گیرد و تقویت می شود همچنین، ضمن افزوده شدن نیروی تفکر و ذهن کاربران، نیروی عظیم با قدرت پردازشی بالا به وجود می آید ۱۱- اطلاع از اخبار و رویدادها و شرکت در فضاهای گفت و گو و فضا برای آپلود فایل ها که پیش از این کاربران برای استفاده از هر کدام از آن ها باید عضو سایتی می شدند، یکپارچه می شود ۱۲- سرعت در فرایند آموزش و ایجاد ارتباط شبانه روزی بین استاد و شاگرد افزایش می یابد.

پیامدهای منفی شبکه های اجتماعی مجازی عبارتند از: ۱- تشکیل و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب ۲- امکان نقض حریم خصوصی افراد توسط شبکه های اجتماعی وجود دارد ۳- حضور بیش از حد کاربران در این شبکه ها به انزوا و دور ماندن از محیط های واقعی اجتماع منجر می شود ۴- فرد با عضویت در هر شبکه اجتماعی، درگیر نوعی خاص از فرهنگ ارتباطی می شود که شامل برخورد، تکیه کلام، اصطلاحات مخصوص، رفتار، تیپ شخصیتی و ظاهری است (آرامون، ۱۳۹۹).

با وجود همه ی خوبی ها و بدی هایی که برای شبکه های اجتماعی مجازی بیان شد شبکه های اجتماعی، بعد از پورتال های بزرگی مانند یاهو یا ام اس ان و موتورهای جست و جو مثل گوگل تبدیل به پر استفاده ترین خدمات اینترنتی شدند. طبق آمار سایت الکسا سایت های برتر جهان از نظر بازدید کننده به این شرح هستند: ۱- یاهو ۲- گوگل ۳- یوتیوب ۴- فیس بوک ۵- ویکیپدیا ۶- بلاگر ۷- مای اسپیس. همانطور که مشاهده می شود از بین این سایت ها، چهار سایت یوتیوب، فیس بوک، بلاگر و مای اسپیس جز شبکه های اجتماعی هستند. امروزه شبکه های اجتماعی از پربازدید ترین محیط های مجازی می باشند^۱.

آمارهای مربوط به استقبال از شبکه های اجتماعی مجازی هم چنان روبه رشد است. در هر روز حدود ۸۰۰ هزار نفر عضو جدید به فیس بوک می پیوندند، حدود سه میلیون عکس در فلیکر آپلود می شود، حدود ۳۰ هزار ساعت ویدئو در یوتیوب مشاهده می شود و آمارهای مربوط به سایر شبکه های اجتماعی نیز بدین ترتیب رو به افزایش است. با چنین آمار و ارقامی بی اغراق نیست اگر آینده اینترنت را در سلطه ی شبکه های اجتماعی مجازی بدانیم (میری، ۱۴۰۰).

^۱ <http://www.farsnews.com>

کاربران اینترنتی ایرانی در استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی هم پای کاربران سراسر جهان حرکت کرده اند. نخستین موج جدی فراگیر شدن شبکه های اجتماعی در ایران به استقبال از وب سایت اورکات^۱ بر می گردد. اورکات شبکه ی اجتماعی تحت مالکیت شرکت گوگل است که در سال ۲۰۱۶ به وسیله یکی از کارمندان این شرکت راه اندازی شد. اورکات به سرعت مورد توجه کاربران ایرانی قرار گرفت و ایرانی ها در کنار برزیلی ها، امریکایی ها و هندی ها به چهار ملیت برتر در این شبکه اجتماعی تبدیل شدند. تنها فیلتر شدن اورکات بود که توانست این وب سایت را از کانون توجه ایرانیان خارج کند (میری، ۱۴۰۰).

شبکه اجتماعی مجازی فیس بوک نیز که سال ها در ایران فیلتر بود در اواسط سال ۱۳۹۴ از فیلتر خارج شد و با استقبال گسترده کاربران در مدت کوتاهی به یکی از پربیننده ترین وب سایت ها در ایران تبدیل شد. رویدادهای پس از انتخابات ریاست جمهوری و طرح نام فیس بوک و چند شبکه اجتماعی دیگر به عنوان متهمان و تاثیر گذاران اتفاقات سیاسی، فیلتر شدن این وب سایت را به دنبال داشت (میری، ۱۴۰۰).

طبق آمارهای جهانی در سال ۲۰۰۹ میلادی نزدیک به دو میلیارد نفر یعنی ۲۷ درصد از مردم جهان زندگی سایبری را تجربه کرده اند و طبق برآوردهای صورت گرفته این رقم تا سال ۲۰۳۰ میلادی به نزدیک صد در صد خواهد رسید^۲. در رتبه بندی جهانی منتشر شده، ایران از نظر تعداد کاربران اینترنتی رتبه یازدهم جهانی با ۳۲ میلیون کاربر را بدست آورده است، البته مطابق آمارهای منابع داخلی در حال حاضر تعداد کاربران ایرانی اینترنت از ۴۲ میلیون نفر عبور کرده که این رقم معادل ۶۰ درصد جمعیت کشور و بیش از دو برابر میانگین جهانی است و طبق آمار اعلام شده در سایت الکسا، که در سال ۱۳۹۰ منتشر شد، ایران در استفاده از وایبر رتبه اول و تلگرام رتبه سوم کشورهای استفاده کننده از شبکه های اجتماعی را دارد^۳.

سرعت و انعطاف پذیری اینترنت به همراه برخی از ویژگی های دوران نوجوانی و جوانی همچون تمایل به تغییر، گرایش به چیزهای نو، فاصله گرفتن از نگرشهای سنتی و استقبال از ابزارهای ارتباطی نو موجب شده است که این طیف از جامعه به شدت از فضای مجازی متأثر باشد (منتظر قائم و شا قاسمی، ۱۴۰۰). نوجوانان و جوانان دانش آموزان و دانشجویان یک جامعه هستند. پس آموزش هر کشور چه به صورت مستقیم و چه غیر مستقیم تحت تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی قرار دارد.

بعضی از کشورها مانند سنگاپور در زمینه ی تلفیق شبکه های اجتماعی مجازی در فرایند آموزش و یادگیری معلمان و دانش آموزان قدم های اساسی برداشته اند. تجربه ی استفاده از شبکه های اجتماعی از سال ۲۰۰۹ در سنگاپور شروع و نتایج رضایت بخشی نیز از آن بدست آمده است. در این کشور شبکه های اجتماعی به شکل های متنوعی مورد بهره برداری قرار می گیرند تا از طریق آن به تعمیق یادگیری دانش آموزان کمک شود (آرامون، ۱۳۹۹).

در آموزش و پرورش ایران به صورت رسمی طرح و برنامه ای برای استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در مدارس وجود ندارد. اما بر اساس نتایج تحقیقات انجام گرفته اعتیاد به شبکه های اجتماعی مجازی در بین دانش آموزان دبیرستانی رواج پیدا کرده است. در یک بررسی که روی ۲۶۷ دانش آموز بین ۱۱ تا ۱۸ سال به انجام رسید، مشخص شد نزدیک به ۶۳ درصد از آنها به اینترنت و ۵۳ درصد از آنها به تلفن همراه خود اعتیاد پیدا کرده اند و بدون این وسایل زندگی آنها از روال معمول خود خارج می شود (نشریه شاپرک، ۱۳۹۸). نتایج تحقیقاتی که تاکنون پیرامون اثرات اعتیاد دانش آموزان به شبکه های اجتماعی مجازی انجام شده است نشان می دهد که اعتیاد به این شبکه ها اثرات مخربی بر زندگی شخصی و اجتماعی دانش آموزان داشته است.

مرور ادبیات (مبانی نظری تحقیق):

شبکه های اجتماعی مجازی

امروزه تحت تأثیرها رسانه و فناوری های اطلاعاتی، در عصر جدیدی از روابط انسانی به سر می بریم. ظهور فضای سایبر و امکاناتی که فناوری های اطلاعاتی به همراهانند، آورده امیدها، آرزوها و کابوس هایی را به دنبال داشته است. در این دوران، استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی، روز به روز محبوبیت بیشتری پیدامی کند. هم اکنون سایت های شبکه های اجتماعی، بعد از پرتال های بزرگی مانند یاهو، یا ام اس ان یا موتورهای جستجویی مانند گوگل، تبدیل به پراستفاده ترین خدمات اینترنتی اند شده. به تعبیر مانوئل کاستلز فناوری های نوین اطلاعات، نقاط دور عالم را در شبکه های جهانی به همدیگر پیوند می دهند،

¹ Orkut

² <http://www.farsnews.com>

³ <http://www.dana.ir>

ارتباطات رایانه‌ای مجموعه‌ای از جوامع مجازی را به وجود می‌آورند که در نتیجه آن، همه ساختارها و فرایندهای مادی و معنوی بشر دگرگون می‌شوند (به نقل از نورمحمدی، ۱۳۹۰).

فضای مجازی، دنیای وسیع و پیچیده‌ای است که گروه‌ها و افراد مختلف با گرایش‌ها، باورها و اعتقادات گوناگون در آن زندگی می‌کنند. واژه «زندگی» در این فضا به اشتباه به کار نرفته است چرا که توأمان و همگام با دنیای واقعی و شاید بیشتر، بر وجود آدمی و باورهایش اثر می‌گذارد. فضای مجازی مکانی است که فرد می‌تواند فعالیت‌های دنیای واقعی خود را به آن وارد کند. از خصوصیات بارز این فضا بی‌مکانی و بی‌زمانی است. از بین رفتن فاصله مکانی، افزایش بی‌سابقه توان انسان‌ها برای مبادله و مراوده با یکدیگر فرایند هویت‌یابی جمعی افراد را دگرگون کرده است (منتظران، ۱۳۹۹، ص ۲۳۱).

مسئله اصلی اینجاست که با وجود تمامی مزایا و معایبی که در کاربرد شبکه‌های اجتماعی مطرح است، باید اذعان داشت که بسیاری از جنبه‌های فضای شبکه‌های اجتماعی مجازی و پایگاه‌هایی که در قالب رسانه‌های اجتماعی کار می‌کنند، هنوز ناشناخته و مکتوم مانده است. با توجه به اهمیت رسانه‌های نوین اجتماعی که به عنوان جزئی جدایی‌ناپذیر در توسعه جامعه ارتباطی نقش ایفا می‌کنند، نگاه‌های متفاوتی به دسترسی و مدیریت شبکه‌های اجتماعی وجود دارد. از این رو، به نظر می‌رسد شناخت صورت مسئله و چرایی رسانه‌های نوین اجتماعی و شبکه‌های مجازی می‌تواند در بهره‌مندی از ابزارهایی که آثار مثبت و منفی آنها به چگونگی تربیت و میزان آگاهی کاربران برمی‌گردد، مؤثر افتد. از این منظر، شناخت و درک شبکه‌های اجتماعی از مهم‌ترین گام‌هایی است که برای استفاده حداکثری از ظرفیت رسانه‌های اجتماعی در جهت منافع جامعه می‌توان برداشت. با وجود قابلیت‌های گسترده شبکه‌ها این موضوع مهم و پدیده نو در کشور ما مورد غفلت قرار دارد و شبکه‌های اجتماعی فعال داخلی که از جانب بخش خصوصی مدیریت می‌شوند، به صورت جدی مورد حمایت قرار نمی‌گیرند، همچنین به دلیل شرایط سیاسی در ایران و مشارکت کم مردم در عرصه‌های عمومی، شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان فضایی تلقی می‌شوند که کاربران ایرانی مشارکت فعالی در آن دارند و از این طریق به تبادل اطلاعات و ارتباطات خود در زمینه‌های متنوعی مانند مذهبی، اجتماعی، سیاسی و ... می‌پردازند. عضویت افراد در این گروه‌ها و استفاده از برنامه‌های موجود در این شبکه‌های اجتماعی نشان‌دهنده علایق و سلاقی آنان در زمینه‌های متنوع است. این مطالب که فراگیری این پدیده را در ایران نشان می‌دهد، ضرورت مطالعه و پژوهش در این عرصه را دو چندان می‌کند. در این میان، با توجه به اهمیتی که شبکه‌های اجتماعی مجازی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارند، بررسی میزان ارتباط بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان ایزه امری ضروری است.

عملکرد و پیشرفت تحصیلی

در مورد پیشرفت تحصیلی تعاریف گوناگونی وجود دارد که به شرح آن می‌پردازیم: پیشرفت تحصیلی عبارت است از موفقیت دانش‌آموزان در یک یا چند موضوع درسی (مثل: درک، فهم خواندن یا محاسبه عددی)، چنین پیشرفت‌هایی توسط آزمون‌های میزان شده تحصیلی اندازه‌گیری می‌شود. همچنین این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس، آنطور که در کار مدرسه ارزیابی می‌شود دلالت دارد (کیامانش، ۲۰۲۱، ۱).

عملکرد تحصیلی به جلوه‌ای (نمایی) از جایگاه تحصیلی دانش‌آموزان اشاره دارد که این جلوه ممکن است بیانگر نمره‌ای برای یک دوره، میانگین نمرات در دوره‌ای مربوط به یک موضوع یا میانگین نمرات دوره‌های مختلف باشد. برای پیشرفت در عملکرد تحصیلی می‌توان ملاک‌های گوناگون را در نظر گرفت که مشهورترین آن‌ها میانگین نمرات کلای می‌باشد (جونز و همکاران، ۲۰۲۱، ۲).

از پیشرفت در عملکرد تحصیلی به عنوان یکی از شاخص‌های پیشرفت در نظام آموزش و پرورش مفهوم «انجام تکالیف و موفقیت دانش‌آموزان در گذراندن دروس یک پایه تحصیلی مشخص» یا «موفقیت دانش‌آموزان در امر یادگیری مطالب درسی» استفاده می‌شود. وجه مخالفان آفت تحصیلی است که یکی از معضلات نظام آموزشی می‌باشد که به شیوه‌های گوناگون همچون عدم موفقیت دانش‌آموزان در دست‌یابی به هدف‌های مقاطع تحصیلی مربوطه، مردودی و تکرار پایه‌های تحصیلی، ترک تحصیل

1 - Kiamanesh

2 - Jones & et al

زودرس، بیکاری و بلا تکلیفی خود را نشان می‌دهد (رامیرز، ۲۰۲۰). (الهی، ۱۳۹۸) نیل به اهداف آموزشی را با اصطلاح پیشرفت تحصیلی بیان می‌کند.

توانایی یادگیری در کودکان را می‌توان پیشرفت تحصیلی نامید. در واقع داشتن قدرت یادگیری و به خاطر سپردن مطالبی که در برنامه‌ی آموزشی گنجانده شده است، باعث موفقیت و پیشرفت در عملکرد تحصیلی خواهد شد. پیشرفت تحصیلی تغییرات کمی و کیفی در معلومات و مهارت‌های دانش آموزان به واسطه‌ی برخورداری از آموزش و پرورش رسمی اطلاق می‌شود که با معدل درسی سالانه آنها سنجیده می‌شود (پیت، ۲۰۱۵).

عملکرد تحصیلی بعنوان یک متغیر تابع عواملی است که بر آن اثر می‌گذارند و با تغییر آنها خودش هم دستخوش تغییر می‌شود. در عملکرد تحصیلی عواملی از قبیل هوش، استعداد، وضع اقتصادی خانواده، وضع جسمانی، سواد والدین و تلاش و کوشش خود فرد مؤثر است (خدابنده، ۱۴۰۰).

عملکرد تحصیلی یکی از دغدغه‌های اصلی والدین، نظام آموزش و پرورش و روانشناسان بوده است. در حقیقت بازدهی مطلوب نظام آموزش و پرورش عمدتاً با میزان عملکرد تحصیلی افراد شاغل در آن سنجیده می‌شود. معمولاً عملکرد تحصیلی با مواردی چون معدل دانش آموز، میزان واحد افتاده، اخراج یا ترک تحصیل شناخته می‌شود گرچه در بیش تر منابع از معیار معدل کل دروس یا بعضی از دروس خاص در این زمینه استفاده می‌شود. عملکرد تحصیلی با عوامل متعددی همبسته است. از جمله این عوامل می‌توان به وضعیت اقتصادی اجتماعی خانواده، میزان بهره هوش هر فرد، وجود انگیزه پیشرفت و غیره (قلی زاده و همکاران، ۱۳۹۹)

اصلی ترین عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی در دودسته کلی عوامل درونی و بیرونی تقسیم بندی شده است (قارذ زاده و همکاران، ۱۴۰۰):

۱. عوامل درونی یا عوامل فردی مانند هوش، انگیزش، خودپنداره، عزت نفس، خودکارآمدی، مکان کنترل و غیره.
۲. عوامل بیرونی یا عوامل محیطی مانند خانواده، شرایط محیطی و جغرافیایی محل زندگی، تجهیزات و فضاهای آموزشی و غیره (قارذ زاده و همکاران، ۱۴۰۰).

معیارهای عملکرد تحصیلی

در مورد معیارهای عملکرد تحصیلی باید گفت که عملکرد تحصیلی از راه‌های مختلف و با معیارهای متفاوت مشخص می‌شود، یکی از این معیارها معدل دانش آموزان در یک نیم سال تحصیلی و محاسبه معدل یک سال وی است. معیار دیگر مشخص کردن عملکرد تحصیلی، محاسبه نمرات دانش آموزان در یک درس است. شیوه دیگر استفاده از مجموعه نمرات دروس یک سال می‌باشد و معیار آخر تعیین عملکرد تحصیلی در طی چند سال و یا یک دوره تحصیلی است (حدادان، ۱۳۹۹).

اگر یک نمره از یک دوره تحصیلی یا میانگینی از یک گروه از دروس مختلف در حیطه موضوعی خاص یا میانگینی از دوره‌های مختلف تحصیلی، ملاکی برای عملکرد تحصیلی باشد، این ملاک‌ها مسائل و مشکلات تشخیصی را به دنبال خواهد داشت. مثلاً کاربرد یک نمره واحد از یک دوره تحصیلی ویژه دارای روایی و پایایی کمتر است تا نمره‌ای که بر اساس ترکیب چندین نمره بدست می‌آید. کاربرد نمره‌های بدست آمده از دوره‌های مختلف تحصیلی در موضوعات مختلف نیز به منظور بدست آوردن معدل نمرات کلاس مسأله‌ای دشوار و غامض است، زیرا این گونه نمرات شامل نمرات است که از دوره‌ها و رشته‌های تحصیلی متفاوت بدست آمده است و در یک مقیاس واحد ترکیب شده‌اند، در صورتی که هر یک از دانش آموزان می‌توانند سطوح متفاوتی از پیشرفت را در هر موضوع داشته باشند (ونگاس، ۲۰۱۶).

به نظر می‌رسد که پذیرش یک مقیاس چند بعدی از عملکرد به جای مقیاس یک بعدی از عملکرد تحصیلی، مفیدتر است. این بدین دلیل است که میانگین نمرات کلاسی برای هر مجموعه از دوره‌های تحصیلی پیش بینی کننده بهتری از عملکرد تحصیلی می‌باشد تا ترکیب مجموعه‌ای از دروس متفاوت تحصیلی در یک مقیاس واحد. به هر حال می‌توان مقیاس‌های عملکرد یک فرد را در یک حیطه خاص مانند ریاضیات، علوم، تاریخ و ادبیات و غیره تحت عنوان معدل کلاسی ویژه طبقه بندی کرد. در حالی که

1 - Ramirez

2 - Pit

3 - Venegas

مقیاس‌های معدل کلاسی عمومی به پیشرفت فرد در همه موضوعات اشاره می‌کند. از طریق انتخاب یک مقیاس‌های معدل کلاسی ویژه این امکان وجود دارد که عملکرد تحصیلی هر فرد در یک گروه ویژه از موضوعات مربوطه تعیین کرد، ولی زمانی که «معدل کلاس عمومی» به کار برده می‌شود امکان پیگیری پیشرفت فرد در حیطه‌های موضوعی مختلف وجود ندارد. خلاصه اینکه میانگین نمرات کلاسی، ملاکی رایج برای اندازه گیری عملکرد تحصیلی می‌باشد (بنی سر، ۱۴۰۰).

بر اساس نتایج تحقیق خسروجردی و می‌زایی (۱۳۹۸) اعتیاد به اینترنت تبعاتی چون ناراحتی‌های جسمی مانند سردرد، تورم و سوزش چشم، کمردرد، گردن درد، درد مفصل انگشتان و مچ دست، کم خوابی یا بی خوابی و اختلال در اشتها و آثار دیگری چون افت تحصیلی، عدم تمایل به شرکت در کلاس‌های درس، محافل خانوادگی یا جمع دوستان، بی توجهی به نظافت شخصی، پرخاشگری و تمایل بیش از حد به انزوا و تنهایی را به همراه دارد.

ابراهیم آبادی (۱۳۹۸) نیز به بررسی الگوی استفاده از اینترنت در محیط یادگیری و بافت فرهنگی و اجتماعی پرداخت. نتایج پژوهش وی نشان داد، بین میانگین نمرات گروه آزمایش و کنترل در میزان استفاده از اینترنت، تفاوت معناداری است و این متغیر توانسته است تغییرات مربوط به یادگیری را تبیین و پیش بینی کند. به این معنا که استفاده بیش از اندازه و غیرمعمول از اینترنت با یادگیری و پیشرفت تحصیلی رابطه معکوسی دارد.

اسکندری (۱۳۹۰) در پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد خود تحت عنوان (بررسی اثر اعتیاد به اینترنت بر کارکرد تحصیلی دانش آموزان دبیرستان‌های دخترانه شهر اهواز) به بررسی تأثیر اعتیاد به اینترنت بر دانش آموزان پرداخته است. اسکندری نتیجه گرفت بدون در نظر گرفتن متغیر هوش اعتیاد به اینترنت اثری روی معدل پایان ترم، تعداد روزهای غیبت و تعداد واحدهای افتاده دانش آموزان نداشته است. ولی وقتی متغیر هوش به عنوان متغیر تعدیل کننده وارد می‌شود، مشخص می‌شود دانش آموزانی که نمره اعتیاد به اینترنت آن‌ها بالا بوده و هوش پایین‌تری داشتند معدل پایان ترم کم‌تر و تعداد واحد افتاده بیشتری کسب کرده‌اند. در ضمن در دانش آموزانی که هوش بالا داشته اعتیاد یا عدم اعتیاد به اینترنت اثر چندانی بر کارکرد تحصیلی دانش آموزان نداشته است. بنابراین مطابق این پژوهش دانش آموزانی که از هوش بالایی برخوردار نیستند بیش‌تر در معرض افت تحصیلی هستند.

امیری و حبیب زاده (۱۴۰۰) تحقیقی را با هدف تحلیل وضعیت شبکه‌های اجتماعی مجازی با تأکید بر مدل SWOT انجام دادند. این پژوهش کیفی بوده و با استفاده از طراحی پرسشنامه دلفی صورت گرفته است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه کارشناسان علوم ارتباطات و کارشناسان نظم و امنیت بوده که ۲۰ نفر به صورت هدفمند، به عنوان نمونه، جهت توزیع پرسشنامه دلفی انتخاب شدند، سپس پرسشنامه جمع آوری شده و شاخص‌های محیط بیرونی شبکه‌های اجتماعی مجازی (تهدیدها و فرصت‌ها) و محیط داخلی (نقاط ضعف و قوت) با استفاده از تکنیک SWOT مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد: تهدیدات شبکه‌های اجتماعی مجازی از بعد عوامل خارجی بیشتر در حوزه‌های امنیتی و بین المللی و از بعد عوامل داخلی، شامل نقاط ضعف و قوت کاربران و سازمانها در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی و امنیتی است. در مرحله پیشگیری از تهدیدات شبکه‌های اجتماعی، راهبرد انتخابی باید حالت تهاجمی داشته باشد، همچنین بهتر است در مرحله تعاملی راهبرد تدافعی اتخاذ گردد. در مرحله بهبود وضعیت، باید کاربران و سازمان‌های مدنی از قوت‌ها استفاده کرده و تهدیدات را مرتفع سازند.

مالمیر و همکاران (۱۳۹۵) پژوهشی را با عنوان بررسی تأثیر به کارگیری شبکه اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی و یادداری دانشجویان پرستاری در آموزش زبان انگلیسی انجام دادند. این پژوهش شبه آزمایشی بود و در آن از طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل استفاده شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان رشته پرستاری (۷۰ نفر)، دانشکده پرستاری ملایر در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ بود که از طریق نمونه گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون آماری تی زوجی استفاده شد. بر اساس نتایج بدست آمده استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی موجب پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی شده است.

یانگ^۱ (۲۰۱۸) در مطالعه‌های که انجام داده، دریافت که ۸۰ درصد از پاسخگویان، کاربران وابسته‌ی اینترنت بودند و اینترنت، گسست‌ها و انقطاع‌های شدیدی در زندگی تحصیلی، اجتماعی، مالی و شغلی مشارکت کنندگان ایجاد کرده است. به طوری که ۵۸ درصد از دانش آموزان و دانشجویان، کاهش چشمگیری در عادات مطالعه، افت نمرات درسی، غیبت در کلاس‌ها، مشروط

شدن و مانند آن دارند. افزون بر این، کنترلی وجود ندارد که این افراد همیشه وقت خودشان را در فعالیتهای علمی صرف کنند. ۴۳ درصد این شاگردان به خاطر دیر خوابیدن ناشی از استفاده از اینترنت، در مدرسه با عدم موفقیت روبه رو شده‌اند. اندرسون^۱ در سال ۱۹۹۷ به مطالعه تأثیر اعتیاد اینترنتی بر دانشجویان پرداخت. وی دریافت که یک سوم این دانشجویان در نتیجه استفاده مفرط از اینترنت، دچار مشکلات تحصیلی شده‌اند.

دوران^۲ (۲۰۲۰) ریشه‌های اعتیاد فرد به اینترنت را مرتبط به شوک‌های روحی یا کمبودهای عاطفی دوران کودکی می‌داند. بسته به حوادث آن دوره، فرد برای توسعه یک رفتار، مستعد اعتیاد می‌شود. در این حالت، آنچه اهمیت دارد موضوع یا فعالیت نیست، بلکه مبنایی است که او تحت آن حالت معتاد می‌شود.

فرارو^۳ و همکاران (۲۰۱۷) در ایتالیا پژوهشی بر روی ۲۳۶ جوان کاربر اینترنت، که از لحاظ جنسیت، سن، شغل با یکدیگر متفاوت بودند، انجام دادند. نتایج نشان داد افراد درون گرا برای جبران مشکلات فردی و اجتماعی خود به استفاده از اینترنت روی می‌آورند. کاربران شبانه‌کسانی بودند که در تست اعتیاد به اینترنت نمره بالاتری نسبت به سایرین به دست آوردند. این افراد کم‌ترین اضطراب را در مواجهه با کامپیوتر از خود نشان نداده‌اند. همچنین از کاهش کیفیت زندگی، مشکلات شخصیتی از جمله روان رنجوری (که خود زمینه آسیب‌پذیری در برابر افسردگی را موجب می‌شود) و عدم کنترل زمان رنج می‌برند.

روش تحقیق:

تحقیق حاضر براساس هدف کاربردی است و بر اساس ماهیت و نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی و از نظر نوع داده کمی می‌باشد. کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم نظری شهرستان ایزه که تعداد آن‌ها ۱۶۲۴ نفر است و در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در مدارس دولتی این شهر تحصیل می‌کنند. با توجه به اینکه نحوی روبرو شدن دخترها و پسرها با شبکه‌های اجتماعی متفاوت است، کل جامعه را به دو طبقه مدارس دخترانه و پسرانه تقسیم می‌کنیم. سپس نظر به اینکه نوع عملکرد دخترها یکسان و پسرها نیز یکسان است. بنابراین درون هر طبقه (جنسیت) با تعدادی مدرسه سر و کار داریم که در این خصوص رویکرد تقریباً یکسانی دارند و این یعنی این که مدارس درون طبقات همگن فرض می‌شوند. بنابراین برای انتخاب نمونه از هر طبقه (دختران و پسران) از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده می‌شود، بطوریکه از مدارس دخترانه ۲ مدرسه و از مدارس پسرانه نیز ۲ مدرسه را به صورت تصادفی ساده انتخاب می‌کنیم، در صورتی که دسترسی به کل اطلاعات این ۴ مدرسه امکان‌پذیر باشد، داده‌ها را جمع‌آوری و در غیر اینصورت، در مرحله دوم از هر مدرسه به دلیل همگنی چندکلاس انتخاب و داده‌های مورد نیاز را استخراج می‌کنیم و بدین ترتیب نمونه‌های مورد نظر انتخاب و داده‌ها جمع‌آوری می‌شوند. بر اساس جدول مورگان می‌توانیم ۳۱۰ دانش‌آموز را به عنوان نمونه با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای از بین دانش‌آموزان مدارس دولتی دخترانه و پسرانه دوره دوم متوسطه نظری در هر سه رشته تحصیلی ریاضی فیزیک، علوم تجربی و علوم انسانی انتخاب کنیم.

از روش‌هایی که در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است می‌توان به مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی اشاره کرد. روش کتابخانه‌ای: در روش کتابخانه‌ای از انواع منابع برای جمع‌آوری داده‌ها می‌توان بهره گرفت، از این منابع می‌توان به اسناد، کتاب‌ها، مقاله‌ها و مجلات، میکروفیلم و میکروفیش، دیسک‌ها و دیسک‌های کامپیوتری اشاره کرد. در این پژوهش نیز از کتب، مقالات، مجلات، پایان‌نامه‌ها و اینترنت برای جمع‌آوری اطلاعات در قسمت ادبیات موضوع بهره گرفته شد. تحقیقات میدانی: یکی دیگر از ابزارهای متداول گردآوری اطلاعات میدانی، ابزار پرسشنامه است که امر جمع‌آوری داده‌ها را در سطح وسیع امکان‌پذیر می‌کند. از طریق پرسشنامه می‌توان دانش، علائق، نگرش‌ها و عقاید فرد را مورد ارزیابی قرار داد، به تجربیات قبلی وی پی برد و به آن‌چه در حال حاضر انجام می‌دهد، آگاهی یافت. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه استاندارد می‌باشد. در این تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS آلفای کرونباخ محاسبه شده است.

یافته‌های پژوهش:

پس از اطمینان یافتن از صحت مدل اندازه‌گیری به بررسی مدل ساختاری می‌پردازیم همان گونه که اطلاعات جدول ذیل نشان می‌دهد برای مدل پیشنهادی عموم شاخص‌های برازش وضعیت مطلوبی را نشان می‌دهند.

¹ Anderson

² Duran

³ Ferraro

جدول شماره ۱- شاخص های برازش برای مدل پیشنهادی تحقیق

گروه بندی شاخص ها	نام شاخص	اختصار	مدل نهایی	برازش قابل قبول
شاخص های برازش مطلق	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰,۹۴۱	$GFI > ۰.۹۰$
	ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	۰,۰۱۷	کمتر از ۰,۰۵
	شاخص برازش توکر-لویس	TLI	۰,۹۶۸	$TLI > ۰.۹۰$
شاخص های برازش تطبیقی	شاخص برازش هنجار شده	NFI	۰,۹۸۴	$NFI > ۰.۹۰$
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰,۹۵۵	$CFI > ۰.۹۰$
	شاخص برازش افزایشی	IFI	۰,۹۴۳	$IFI > ۰.۹۰$
شاخص های برازش مقتصد	شاخص برازش مقتصد هنجار شده	PNFI	۰,۷۸۶	بالاتر از ۵۰ درصد
	شاخص برازش تطبیقی مقتصد	PCFI	۰,۷۹۱	بالاتر از ۵۰ درصد
	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰,۰۱۳	کمتر از ۸ درصد

همچنان که از جدول فوق پیداست، شاخص GFI میزان ۰,۹۴۱ است و چون بیش از ۰,۹۰ دارای برازش مناسب است همچنین، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)، معیار دیگری است که در صورتی که بیشتر از هشت درصد باشد، مدل نامناسب تشخیص داده می شود. با توجه به این که مقدار این خطا در مدل ۰,۰۱۳ به دست آمده است، برازش مدل، مناسب ارزیابی می شود. همچنین سایر شاخص های برازش مدل همانطور که در جدول فوق نشان داده شده و با مقایسه آنها با حد قابل قبول وضعیت مناسبی را نشان می دهند.

آزمون فرضیه ها و سؤالات تحقیق

پس از بررسی و تایید الگو پیشنهادی تحقیق برای آزمون معناداری فرضیه ها از دو شاخص جزئی مقدار آماره T (T-value) و P استفاده شده است. در سطح معناداری ۰/۰۵ مقدار T باید بیشتر از ۱/۹۶ یا کمتر از ۱/۹۶- باشد. ضرایب همبستگی پیرسون در جدول زیر آمده است.

جدول شماره ۲- نتایج آزمون فرضیه های تحقیق

فرضیه	رابطه	ضریب همبستگی	S.E.	نسبت بحرانی	sig	نتیجه
۱	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و خودکارآمدی دانش آموزان	۰,۵۸۱	۰,۱۰۲	۵,۶۹۶	۰,۰۱۶	تایید
۲	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تاثیرات هیجانی دانش آموزان	۰,۵۵۹	۰,۱۱۴	۴,۹۰۴	۰,۰۲۲	تایید
۳	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و برنامه ریزی دانش آموزان	۰,۶۳۳	۰,۱۳۳	۴,۷۵۹	۰,۰۱۹	تایید
۴	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و فقدان کنترل پيامدی دانش آموزان	۰,۵۹۱	۰,۱۴۶	۴,۰۴۸	۰,۰۱۵	تایید
۵	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و انگیزش دانش آموزان	۰,۵۶۳	۰,۱۵۳	۳,۶۸۰	۰,۰۲۲	تایید
اصلی	استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان	۰,۶۱۱	۰,۱۶۹	۳,۶۱۵	۰,۰۲۸	تایید

پیشنهادهای پژوهش:

تلاش برای فرهنگ سازی استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی
تلاش برای ایجاد شبکه های اجتماعی با مضمون ایجاد خودکارآمدی در دانش آموزان
تلاش برای سازماندهی دیدگاه های خانواده ها برای ایجاد ارتباط مثبت بین دانش آموزان و شبکه های اجتماعی می تواند زمینه های خودکارآمدی را در میان دانش آموزان فراهم نماید.
تلاش برای تعدیل آثار هیجانی استفاده از شبکه های اجتماعی در میان دانش آموزان
تلاش برای ایجاد ساختار فکری مناسب در میان خانواده ها با آموزش های لازم در زمینه کنترل دانش آموزان بوسیله خانواده ها
برگزاری دوره های آموزشی برای خانواده ها در زمینه شناسایی تاثیرات هیجانی استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و راه های بهینه سازی این تاثیرات می تواند زمینه ساز تغییر در دیدگاه های دانش آموزان و خانواده های آنان و نتایج مثبت در زمینه تاثیرات هیجانی دانش آموزان شود.
ایجاد کانال های آموزشی برای بهبود برنامه ریزی های دانش آموزان
استفاده از تجهیزاتی که دارای محدودیت های اولیه برای کنترل سایت ها و شبکه های مجازی را دارا باشد

طراحی سامانه های فوق برنامه برای در اختیار قرار دادن توانایی ها و تجربیات دانش آموزان موفق در استفاده از شبکه های مجازی برای نشر و ترویج فرهنگ استفاده از شبکه های مجازی

ترغیب دانش آموزان و خانواده ها به استفاده از شبکه های مجازی تحت هدایت آموزش و پرورش می تواند زمینه های بهبود برنامه ریزی های دانش آموزان و نتیجتاً بهبود عملکرد آنان را بدنبال داشته باشد.

برنامه ریزی دوره های آموزشی غیر مستمر برای تبیین آثار مخرب استفاده نامناسب از شبکه های اجتماعی مجازی تبیین اهداف سایت ها و شبکه های غیر مجاز اجتماعی مجازی برای خانواده ها و دانش آموزان

بر شمردن و اعلام موارد نامناسب برای هر دسته سنی از دانش آموزان و خانواده های آنان

استفاده از مشاوره های روانشناختی و رفتار شناختی و تجزیه و تحلیل راه های بهبود کنترل خانواده ها و پیامد های آن می تواند زمینه های بهبود کنترل پیامدی را در بین دانش آموزان فراهم نماید .

معرفی سایت ها و شبکه های اجتماعی مناسب برای دانش آموزان و خانواده های آنان

ترتیب دادن برپایی کانال هایی با عضویت خانواده ها و دانش آموزان و تقدیر از موفقیت ها و توانمندی های جدید دانش آموزان

در اختیار قرار دادن مطالب کمک درسی و آزمون های تحصیلی مناسب برای رده های متفاوت سنی دانش آموزان می تواند زمینه های انگیزش برای مطرح شدن در صفحه موفقیت های شبکه های اجتماعی را فراهم نماید.

استفاده از مشاوره های تخصصی و تجربی برای طراحی استراتژیهای مناسب در استفاده از شبکه های اجتماعی

برنامه ریزی برای ایجاد کاربری های کنترل شده و شبکه های اجتماعی با مضمون فعالیت های تحصیلی

تاکید بر رعایت استاندارد های تخصصی آموزشی و پرورشی در مطالب ارائه شده در شبکه های مجازی طراحی شده توسط سازمان آموزش و پرورش

برنامه ریزی برای استفاده از مطالب تخصصی و حرفه ای برای ایجاد گرایش در دانش آموزان به فعالیت بیشتر و موثر در زمینه بهبود وضعیت تحصیلی می تواند زمینه های بهبود عملکرد تحصیلی را فراهم نماید.

بحث و نتیجه گیری:

هدف کلی از انجام این تحقیق بررسی رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان می باشد. با اثبات رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان، مدیران سازمان می بایست بتوانند افکار و نظرات خود را با نتایج این پژوهش همگام و همراه ساخته و با تفکر و تعمق در موضوعاتی چون فرهنگ سازی و ایجاد زیر ساخت های مناسب فرهنگی برای استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و متاثر کردن دیدگاه های دانش آموزان در زمینه استفاده بهینه از شبکه های اجتماعی برای بهبود عملکرد تحصیلی دانش آموزان تحولاتی را بر جای بگذارند .

شبکه های اجتماعی وب، نسل جدیدی از امکانات وب هستند که امروزه در کانون توجه کاربران اینترنت قرار گرفته اند. این گونه درگاه ها بر مبنای تشکیل اجتماعات بر خط فعالیت می کنند و هر کدام دست هایی از کاربران اینترنت را که دارای علایق یا ویژگی های مشترک هستند، گرد هم می آورند. این گونه شبکه ها در واقع نوعی رسانه اجتماعی هستند که شیوه جدیدی از برقراری ارتباط و اشتراک اطلاعات را در اینترنت امکان پذیر کرده اند. صدها میلیون نفر از کاربران اینترنت عضو صدها شبکه اجتماعی مختلف هستند و بخشی از فعالیت بر خط روزانه شان در این سایت ها می گذرد. شبکه های اجتماعی از افراد و یا سازمان هایی ساخته می شوند که هر یک از آنها به عنوان یک فرد یا گروه در این شبکه حضور دارند و می توانند با تعداد دیگری از افراد و گروه ها ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم داشته باشند. این شبکه ها به دلیل تکرر و تنوع محتوایی و قابلیت های متعدد نرم افزاری و اینترنتی مورد استفاده کاربران زیادی قرار گرفته اند. ضمن آن که شبکه های اجتماعی با ایجاد حس اعتماد، کانالی عاطفی- شناختی را ایجاد می نمایند که تأثیر بالایی بر روابط بین کاربران این شبکه ها و وب سایت هایی این چنینی دارند. در کشور ما بواسطه شکل گیری تدریجی فرهنگ استفاده از شبکه های اجتماعی هنوز کمبودهایی در این زمینه احساس می شود که می بایست با تمرکز مناسب زمینه های آثار منفی استفاده از این شبکه ها تلاش های مضاعفی صورت گیرد بر این اساس باید بتوان با برنامه ریزیهای مناسب زمینه های آثار تخریبی این پدیده فراهم و برای بهبود فرهنگ استفاده از شبکه های اجتماعی بویژه در میان دانش آموزان مطالعاتی صورت گرفته و برنامه ریزیهای فرهنگی متحول شوند.

با پیدایش شبکه های اجتماعی، استفاده از این شبکه ها جز جدایی ناپذیری از زندگی بسیاری از دانش آموزان شده است و بر روی کلیه جوانب زندگی دانش آموزی از جمله میزان مطالعه، عملکرد تحصیلی و سایر مهارت های تحصیلی آن ها تأثیر مستقیم داشته است . بسیاری از پژوهش هایی که به بررسی انگیزه های افراد برای عضویت در شبکه های اجتماعی مجازی پرداخته اند، نشان می دهد که این شبکه ها همه نیازهای کاربران که قبلاً به طور پراکنده با پست الکترونیک، وب سراج های خبری، وبلاگ ها، اتاق های گفتگو و غیره برآورده می شد را تأمین می کنند. افراد برای سرگرمی، نیازهای اطلاعاتی، معاشرتی، کنجکاوی، رهایی، تعامل اجتماعی و گذران وقت در این فضا حضور می یابند. در واقع نیازهای بین فردی، تماس اجتماعی، هویت شخصی و نیازهای راهنمایی یا اطلاعاتی خود را مرتفع می کنند. از آنجایی که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش های این نظام در واقع جامه عمل پوشاندن به این امر تلقی می شود. به عبارتی دیگر، جامعه به طور ویژه نظام آموزش و پرورش به رشد و تکامل موفقیت آمیز دانش آموز و جایگاه او در جامعه علاقه مند و نسبت به آن نگران است و انتظار دارد کودکان و دانش آموزان در جوانب گوناگون اعم از ابعاد شناختی، عاطفی و شخصیتی و کسب مهارت ها و توانایی ها آن چنان که باید پیشرفت و تعالی یابند.

منابع فارسی:

- ابراهیم آبادی، حسین (۱۳۹۸). الگوی استفاده از اینترنت محیط یادگیری و بافت فرهنگی و اجتماعی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره ۲ شماره (۳) صص ۹۷-۱۱۸
- اسکندری، پروانه (۱۳۹۰). بررسی اعتیاد به اینترنت بر کارکرد تحصیلی دانش آموزان دبیرستان های دخترانه شهر اهواز ، پایان نامه کارشناسی ارشد، وزارت علوم تحقیقات، دانشگاه علامه طباطبائی
- امیری، نجات و حبیب زاده، اصحاب (۱۴۰۰). تحلیل وضعیت شبکه های اجتماعی مجازی بر اساس مدل Swot ، فصلنامه راهبرد اجتماعی-فرهنگی ، سال پنجم- شماره ۱۷- صص ۷-۳۵
- آرامون، زهره و شاه محمدی، نیره (۱۳۹۹). شبکه های اجتماعی مجازی در خدمت آموزش، فصلنامه رشد تکنولوژی آموزش، دوره ۳۰ ام، شماره ۳
- بنی سر، ملیحه (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش حافظه فعال بر بهبود عملکرد تحصیلی دانش آموزان با ناتوانی یادگیری ریاضی، اولین همایش ملی پژوهش های کاربردی نوین در علوم پایه، بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس،
- پوری، احسان. (۱۳۹۰). بررسی نقش و تاثیر فیس بوک بر شکل گیری شبکه های اجتماعی از دیدگاه متخصصان و کارشناسان امور رسانه. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز. چاپ نشده.
- حدادان، الناز (۱۳۹۹). تعیین تاثیر سلامت روان و انگیزش پیشرفت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ی متوسطه ی دوم شهرستان سیریک، سومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی،
- خدابنده ، کیوان (۱۴۰۰). آنالیز فاکتورهای ساختاری و محتوایی شبکه های اجتماعی مجازی باتاکید برآسیب شناسی اجتماعی، دومین همایش ملی کامپیوتر، سنج، دانشکده فنی و حرفه ای سما سنج،
- خسروجردی، محمود و میرزایی، سید آیت الله (۱۳۹۸). بررسی اعتیاد اینترنتی در نوجوانان، فصلنامه راهبرد، سال هجدهم، شماره ۵۳ صص ۲۱۳-۲۲۵
- الهی، ناهید؛ زهرا کاظمی (۱۳۹۸). نقش بازی های آموزشی رایانه ای بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان، دومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در علوم انسانی، بوشهر، موسسه پژوهشی برین سازان،
- قارد زاده، الناز و محمد نوررحمانی (۱۴۰۰). نقش سلامت روان بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ی متوسطه ی دوم شهرستان سیریک با میانجی گری انگیزش پیشرفت تحصیلی، سومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی،
- قلی زاده، ساره و محمد حکمی (۱۳۹۹). رابطه اعتیاد به اینترنت و ویژگی های شخصیتی با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دختر دوره متوسطه شهرستان نظر آباد، سومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی،
- مالمیر، مرتضی و همکاران (۱۳۹۵). تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی و یادداری دانشجوی دانشجویان پرستاری در آموزش زبان انگلیسی، فصلنامه آموزش در علوم پزشکی، ۱۶ (۳۳) صص ۲۶۵-۲۷۲
- منتظر قائم، مهدی و شاقاسمی، احسان (۱۳۹۹). اینترنت و تغییرات اجتماعی در ایران مجله انجمن جامعه شناسی ایران، دوره ۹، شماره (۳،۴) صص ۱۲۰-۱۴۲
- منتظر قائم، مهدی (۱۴۰۰). امنیت در فضای مجازی. تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ادبیات.
- میری، پرستو (۱۴۰۰) بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر روابط خانوادگی، پایان نامه کارشناسی ارشد، چاپ نشده دانشگاه رازی. دانشکده علوم اجتماعی، گروه جامعه شناسی
- نورمحمدی، مرتضی (۱۳۹۰). نقش شبکه های مجازی در انقلاب تونس . نشریه علمی ترویجی وسایل ارتباط جمعی رسانه، ۲۲، (۳و۴)

منابع لاتین

- Duran, Maria Garcia (2020), Internet Addiction Disorder, Allpsych jurnal, 14 December
- Ferraro, Giovanni ph.D. (c).caci, Barbara, ph.D Dr.Antonella D Amico,ph.D Di Blasi, Marie (2017) Dipartimento, Di psicologia, Universita degli Studi di Palermo, Italy. Internet Addiction.
- Jones LA, Dawson K, Ferdig R, Black EW, Boyer J, Coutts J, et al. The Intersection of Online Social Networking with Medical Professionalism. J Gen Intern Med. 2021;23(7): 954-7.
- Kiamanesh j, Factors affecting academic achievement, Journal of Education,2021:8
- Pit PA . Facebook and academic performance. Comput Hum Behav. 2015 ;26(6):37-45.
- Ramirez E, the effects of social networking sites on the academic performance of the engineering student in the university of Maiduguri, borno state, Nigeria. IJCSI International 2020: 14(21):345-452
- Venegas, D. E. (2016). The prediction of academic performance.
- Yong,k.s (2018). Addictive use of the internet : A case that breaks the stereotype psychological Reports